

899.962.1-03

2-43

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია
კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტი

ხელნაწერის უფლებით

მაია დავითის ასული მაჭავარიანი

**ბრიტოლ ნაზიანზელის თხზულებათა
დავით ტბელისეული თარგმანები**

10.01.01 ქართული ლიტერატურა

ავტორეფერატი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის
ხარისხის მოსაპოვებლად

თბილისი
1999

შემაღსულია № 62
30 " 11 1999

ნაშრომი შესრულებულია საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის კოდიკოლოგიისა და ტექსტოლოგიის განყოფილებაში

სამეცნიერო ხელმძღვანელი ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი
 ქეთევან ბეზარაშვილი
 ექსპერტი ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
 თამილა მგალობლიშვილი
 ოფიციალური ოპონენტები ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
 ედიშერ ჭელიძე
 ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი
 მანანა მაჩხანელი
 წამყვანი ორგანიზაცია შოთა რუსთაველის სახელობის ლიტერატურის ინსტიტუტი

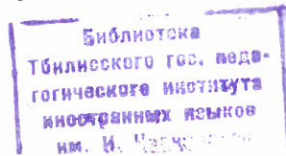
დისერტაციის დაცვა შედგება 1999 წლის "28" დეკემბერს "13" საათზე კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის სამეცნიერო ხარისხების მიმნიჭებელი სამეცნიერო-საატესტაციო საბჭოს (P 10-11. C №8) სხდომაზე კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის სხდომათა დარბაზში. 380093, მ.ალექსიძის ქუჩა 3.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში (მ.ალექსიძის ქ.3)

ავტორეფერატი დაიგზავნა 1999 წლის "26" ნოემბერს

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი

ნ. მელიქიშვილი ნ.მელიქიშვილი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თემის აქტუალობა. გრიგოლ დვთისმეტყველის თხზულებათა ქართული კორპუსის ჩამოყალიბება X-XI სს.-ში მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო ქართული კულტურისა და აზროვნების ისტორიაში. ეს თარგმანები საყურადღებო როგორც ქართული სასულიერო მწერლობისა და საქართველოში მიმდინარე კულტურული პროცესების, ქართულ ბიზანტიური ლიტერატურულ ურთიერთობათა კვლევისათვის, ასევე ბიზანტიური ლიტერატურის მრავალი საკითხის გასარკვევად, გრიგოლ ნაზიანზელის ლიტერატურული მემკვიდრეობის შესასწავლად.

გრიგოლ ნაზიანზელის თხზულებათა დავით ტბელისეული თარგმანების შესწავლა წარმოდგენას გვიქმნის, თუ როგორ ხდებოდა X-XI სს.-ში გრიგოლის თხზულებათა ქართული კორპუსის ჩამოყალიბება.

პრობლემის შესწავლის მდგომარეობა. გრიგოლ ნაზიანზელის თხზულებების ბერძნული კრიტიკული ტექსტები ჯერჯერობით გამოქვეყნებული არ არის. ეს გაპირობებულია იმ გარემოებით, რომ გრიგოლ დვთისმეტყველის თხზულებათა შემცველი ბერძნული ხელნაწერები მეტად მრავალრიცხოვანია და მათში წარმოდგენილი ტექსტუალური ტრადიციებიც საკმარისად მრავალფეროვანია. გრიგოლის თხზულებათა სრული კორპუსის რამდენიმე ხელნაწერის მიხედვით შემუშავებული ტექსტები გამოქვეყნებულია მინის Patrologia Graeca-ს 35-ე, 36-ე და 37-ე ტომებში. ცალკეული თხზულებები გამოცემულია ასევე "Sources Chretiennes" სერიითაც, მაგრამ აქაც ბერძნული ტექსტები მომზადებულია მხოლოდ რამდენიმე ხელნაწერის გათვალისწინებით. ამჟამად ლიუვენის (ბელგია) კათოლიკური უნივერსიტეტის ბერძნულ/ლათინური ენების კათედრასთან არსებულ აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში საერთაშორისო პროგრამით მზადდება გრიგოლის რამდენიმე ჰომილიის აკადემიურად დადგენილი ტექსტი, რომლებიც გამოქვეყნდება სერიაში "Corpus Christainorum, Seriiis Greca, Corpus Nazianzenum".

ფილოლოგიურ მეცნიერებაში გრიგოლ ნაზიანზელის დავით ტბელისეული თარგმანები შესწავლილი არ იყო. დავით ტბელის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი აქვს კ.კეკელიძეს "ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიაში". მის შესახებ აზრი გამოთქმული აქვთ თ.ჟორდანიას, ჟ.გარბის. დღემდე ამის გარდა დავით ტბელის შესახებ სხვა არანაირი სამეცნიერო ლიტერატურა არ არსებობდა.

ამჟამად კ.კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის მეცნიერთა ჯგუფი ლიუვენის (ბელგია) კათოლიკური უნივერსიტეტის მეცნიერებთან თანამშრომლობით მუშაობს გრიგოლ ნაზიანზელის თხზულებათა ძველი ქართული თარგმანების სრულ კორპუსზე, ამზადებს ტექსტებს გამოსაცემად და იკვლევს ამ კორპუსის შემქმნელი მოღვაწეების - ევთიმე ათონელის, დავით ტბელის, გრიგოლ ოშკელის, ევრემ მცირის, გელათური, სკოლის ანონიმი წარმომადგენლების - მთარგმნელობით მოღვაწეობას. ბელგიაში 1998 წელს გამოქვეყნდა გრიგოლ ნაზიანზელის ლიტურგიკული ჰომილიების ქართული თარგმანების პირველი ტომი

1761